

สรุปมติการประชุมคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในคราวประชุมด้านบริหาร
ครั้งที่ 27/2556 เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2556

การประชุมคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในคราวประชุมด้านบริหาร ครั้งที่ 27/2556 เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2556 ณ ห้องประชุม 606 ชั้น 6 สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ ถนนแจ้งวัฒนะ โดยมีศาสตราจารย์ อมรา พงศาพิชญ์ ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นประธานการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1. เรื่อง การดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต่อเหตุการณ์ชุมนุมในช่วงสัปดาห์ที่ผ่านมา

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติรับทราบการดำเนินการของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต่อเหตุการณ์ชุมนุมในช่วงสัปดาห์ที่ผ่านมา ซึ่งได้ดำเนินการ จำนวน ๒ เรื่อง ได้แก่

(1) ออกแถลงการณ์คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ลงวันที่ 2 ธันวาคม 2556 เรื่อง ขอให้ยุติการใช้ความรุนแรงจากเหตุการณ์ชุมนุม โดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติขอวิงวอนให้ทุกฝ่ายยุติการกระทำที่ใช้ความรุนแรงอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน และเพื่อป้องกันมิให้เกิดความสูญเสียชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน โดยขอให้ร่วมกันหาทางออกด้วยสันติวิธี

(2) สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้มีหนังสือด่วนที่สุด ที่ สม 0006/2793 ลงวันที่ 2 ธันวาคม 2556 ตอบศูนย์รักษาความสงบเรียบร้อย ซึ่งได้มีหนังสือขอให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ส่งผู้แทนเข้าร่วมสังเกตการณ์การปฏิบัติหน้าที่ของศูนย์อำนวยการรักษาความสงบเรียบร้อย ตามสถานที่สำคัญ โดยตอบไปว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จะดำเนินการอย่างเป็นอิสระตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด

2. เรื่อง การจัดงานวันสิทธิมนุษยชนสากล 10 ธันวาคม ประจำปี 2556

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติรับทราบตามที่เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแจ้งว่า ขอเลื่อนการจัดงานวันสิทธิมนุษยชนสากล 10 ธันวาคม ประจำปี 2556 ซึ่งเดิมกำหนดจะจัด ในวันจันทร์ที่ 16 ธันวาคม 2556 ณ อาคารรัฐประศาสนภักดี ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ ออกไปก่อน และสำหรับกำหนดการใหม่จะแจ้งให้ทราบภายหลัง

3. เรื่อง การบำเพ็ญกุศลพระศพสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติรับทราบตามที่สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแจ้งว่า เนื่องจากเกิดสถานการณ์การชุมนุมในพื้นที่กรุงเทพมหานครหลายจุด จึงขอเลื่อนกำหนดการบำเพ็ญกุศลพระศพสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ซึ่งเดิมกำหนดเป็นวันจันทร์ที่ 9 ธันวาคม 2556 ณ วัดบวรนิเวศวิหาร ออกไปก่อนและจะแจ้งกำหนดการใหม่ให้ทราบภายหลัง

4. เรื่อง การคัดเลือกบุคคลและองค์กรที่มีผลงานดีเด่นด้านการส่งเสริม ปกป้อง และคุ้มครอง สิทธิมนุษยชน ประจำปี 2556

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นชอบการเสนอให้กลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น หรือกลุ่มดาวดินที่เข้าไปมีส่วนร่วมในการไถ่ถอนคดี กรณีข้อขัดแย้งเหมืองทอง อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย ได้รับ รางวัลดีเด่นด้านการส่งเสริม ปกป้อง และคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ประจำปี 2556 ประเภทเด็กและเยาวชน (อายุไม่เกิน 25 ปี)

5. เรื่อง สรุปผลการประชุมระดับภูมิภาค เรื่อง การคุมขังผู้อพยพที่หลบหนีเข้าเมืองในเอเชีย ใต้และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ระหว่างวันที่ 7 – 8 พฤศจิกายน 2556 ณ กรุงเทพมหานคร

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติรับทราบสรุปผลการประชุมระดับภูมิภาค เรื่อง การคุมขัง ผู้อพยพที่หลบหนีเข้าเมืองในเอเชียใต้และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ระหว่างวันที่ 7 – 8 พฤศจิกายน 2556 ณ โรงแรมวินด์เซอร์ กรุงเทพมหานคร จัดโดยสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (United Nations High Commissioner for Refugees : UNHCR) ประจำปีภูมิภาคร่วมกับเครือข่ายสิทธิผู้ลี้ภัยภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก (Asia Pacific Refugee Rights Network – APRRN) ตามที่สำนักสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศเสนอ และมีสรุป สารสำคัญ ดังนี้

1) ผู้เข้าร่วมประชุม ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่ง สหประชาชาติ (United Nations High Commissioner for Refugees : UNHCR) ประจำประเทศต่าง ๆ ใน เอเชียใต้และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และผู้แทนจากองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนในภูมิภาค และผู้แทนสถาบัน สิทธิมนุษยชนแห่งชาติจากประเทศอินโดนีเซีย ประเทศมาเลเซีย และประเทศไทย รวมประมาณ 50 คน

2) ภาพรวมสถานการณ์ในภูมิภาค เจ้าหน้าที่ UNHCR ได้นำเสนอสถิติผู้ที่ถูกคุมขัง ตามกฎหมายคนเข้าเมืองของประเทศในภูมิภาคว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยปรากฏการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่ ผ่านมา ได้แก่ การอพยพทางทะเลของชาวโรฮิงญาออกจากประเทศพม่าและประเทศบังกลาเทศเป็นจำนวนมาก สำหรับประเทศที่เป็นจุดหมายปลายทางของการอพยพของชาวโรฮิงญา คือ ประเทศมาเลเซียและประเทศ ออสเตรเลีย แต่ด้วยปัญหาสภาพอากาศระหว่างการเดินทาง จึงทำให้ชาวโรฮิงญาบางส่วนไปไม่ถึงจุดหมาย ปลายทางและต้องขึ้นฝั่งที่ประเทศต่าง ๆ ทั้งในเอเชียใต้และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น ประเทศศรีลังกาและ ประเทศอินเดีย และการอพยพของชาวโรฮิงญานี้ มีขบวนการค้ามนุษย์เข้าไปเกี่ยวข้องด้วย

3) แนวทางการดำเนินงานของ UNHCR ในภูมิภาค แนวทางจัดการกับสถานการณ์ ของผู้อพยพที่ถูกคุมขังตามกฎหมายตรวจคนเข้าเมือง คือ การส่งเสริมให้ประเทศในภูมิภาคใช้ทางเลือกอื่นแทน การควบคุมตัวผู้อพยพเหล่านี้ไว้ในห้องกัก (Alternative to Detention) แต่ในกรณีที่รัฐยังเลือกใช้วิธีคุมขัง ผู้อพยพเหล่านี้ UNHCR มีนโยบายส่งเสริมให้มีการปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ในห้องกักให้ดีขึ้น และรัฐควร พิจารณาทางเลือกอื่นที่ไม่ใช่การคุมขังสำหรับเด็ก โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ

4) การดูแลให้ความช่วยเหลือผู้หลบหนีเข้าเมืองในประเทศไทย เจ้าหน้าที่ UNHCR ประจำประเทศไทยได้ให้ข้อมูลว่า ในปี 2554 การดำเนินงานเพื่อดูแลและให้ความช่วยเหลือผู้ที่ถูกควบคุมตัวใน

ห้องกักของสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองดีขึ้น โดย UNHCR สามารถหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในประเด็นนี้ได้ อย่างเปิดเผย UNHCR ได้พยายามรณรงค์เรื่องการไม่ให้มีการคุมขังเด็กในห้องกัก ซึ่งเมื่อเร็ว ๆ นี้ ประเทศไทยได้ ยอมปล่อยตัวผู้ต้องกักที่เป็นเด็กพร้อมมารดาออกจากห้องกักของสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองไปยังบ้านพักสตรีและ เด็ก โดยได้รับความร่วมมืออย่างดีจากกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ แม้ว่าแนวทาง ดังกล่าวจะไม่ใช่วิธีทางเลือกที่ดีที่สุดสำหรับเด็ก

การดำเนินงานของคณะกรรมการด้านสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในส่วนที่เกี่ยวกับการดูแลผู้ต้องขังในห้องกักของสำนักงานตรวจ คนเข้าเมือง ประกอบด้วย การเข้าเยี่ยมผู้ต้องกัก การดูแลสภาพความเป็นอยู่ในห้องกักให้มีความเหมาะสม รวมถึง การมีข้อเสนอแนะไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการเข้าถึงบริการทางการแพทย์แก่ผู้ต้องกักที่เจ็บป่วย นอกจากนี้ คณะกรรมการ ฯ ยังอยู่ระหว่างการพิจารณาทางเลือกอื่นแทนการคุมขังและการแก้ไขกฎหมาย ตรวจคนเข้าเมือง โดยมีการหารือกับภาคส่วนต่าง ๆ รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งหากได้ข้อสรุปประการใด จะได้ จัดทำเป็นข้อเสนอแนะเสนอต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและรัฐบาลต่อไป

5) แนวทางการดำเนินงานในระยะต่อไป ผู้เข้าร่วมการประชุมได้ระดมความคิดเห็น เกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานในการแก้ปัญหาผู้อพยพที่ถูกคุมขังในฐานะผู้หลบหนีเข้าเมืองในภูมิภาค ซึ่งประเทศต่าง ๆ อาจนำไปพิจารณาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของประเทศตน ตั้งแต่การรวบรวมข้อมูลและ รายละเอียดอื่น ๆ เกี่ยวกับผู้อพยพที่ถูกคุมขังในแต่ละพื้นที่ สภาพปัญหาและเป็นข้อมูลที่ควรนำไปใช้ประกอบการ พิจารณากำหนดวิธีการจัดการปัญหาที่เหมาะสม การติดตามสถานการณ์ การจัดลำดับความสำคัญของสถาน คุมขัง การติดตามความเปลี่ยนแปลงในนโยบายของรัฐบาลในการแก้ปัญหา การทำงานร่วมกับหน่วยงานของรัฐ ที่เกี่ยวข้อง การจัดการฝึกอบรมแก่เจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองเพื่อให้ทราบถึงวิธีการจัดการกับผู้หลบหนี เข้าเมือง ที่เป็นผู้อพยพได้อย่างถูกต้อง การทบทวนและปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการแสวงหาแนวทางที่จะ ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ในระดับภูมิภาคและอนุภูมิภาค

6) ความร่วมมือระดับภูมิภาค ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีกลไกด้านสิทธิมนุษยชน ในระดับภูมิภาค เช่น กระบวนการบาหลี (Bali Process) ที่ส่งเสริมความร่วมมือเพื่อต่อต้านการค้ามนุษย์ ซึ่งกำลัง มีการจัดทำแนวทางในการคุ้มครองเด็กที่ไม่ได้เดินทางกับพ่อแม่ (unaccompanied minors) กลไกสิทธิ มนุษยชนของอาเซียน ซึ่งประกอบด้วยคณะกรรมการอาเซียนว่าด้วยการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิสตรีและเด็ก (ASEAN Commission for the Promotion and Protection of the Rights of Women and Children – ACWC) และคณะกรรมการระหว่างรัฐบาลอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (ASEAN Inter-governmental Commission on Human Rights – AICHR) อาจารย์รงค์ในเรื่องการคุ้มครองเด็กที่อยู่ในที่คุมขังเนื่องจากเป็น ประเด็นที่ประเทศในกลุ่มอาเซียนส่วนใหญ่มีความตระหนักและให้ความสำคัญ สำหรับเครือข่ายของสถาบันสิทธิ มนุษยชนแห่งชาติซึ่งประกอบด้วยความร่วมมือในกรอบของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ (South East Asia National Human Rights Institutions Forum - SEANF) และสถาบัน สิทธิมนุษยชนแห่งภูมิภาคเอเชีย – แปซิฟิก (The Asia Pacific Forum of National Human Rights

Institutions - APF) นั้น ผู้จัดการประชุมครั้งนี้เห็นว่า เป็นเวทีสำหรับการหารือเรื่องการคุมขังในระดับภูมิภาคได้ และได้แสดงความสนใจที่จะเสนอให้ SEANF มีความร่วมมือในเรื่องนี้ โดยจะได้ประสานกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอินโดนีเซียในฐานะประธาน SEANF ต่อไป

7. เรื่อง การประชุม Workshop on Women, Peace and Security in ASEAN ณ กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติรับทราบว่า นางวิสา เบ็ญจะมโน กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จะเข้าร่วมการประชุม Workshop on Women, Peace and Security in ASEAN ระหว่างวันที่ 9 – 10 ธันวาคม 2556 ณ กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์